

καὶ ὠραῖαι καὶ καλῆ; Διὰ τί ἀρχὴ ὁ τονισμὸς ἢ ἡ κατάληξις βοηθεῖ ἐνταῦθα τὴν κατάληψιν; (*)

Ἀλλὰ πόθεν ἡ πλάνη τοσούτων ἀληθῶς πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, οἵτινες, ὥς ὁ Σ. Κανέλος, ἀνεδεικνύοντο ἐνθερμοὶ προστάται καὶ ὁπαδοὶ τοῦ συστήματος τούτου; Μὴ τάχα ἀνεφύει ὡς ἀντίδρασις τις φυσικὴ κατὰ τοῦ ἐπιπολάζοντος ἐναντίου συστήματος; Τὸ σύστημα τοῦτο μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πρὸ αὐτῆς ἐτι, βάσιν εἶχε τὴν παντελῆ ἔλλειψιν ἰδεῶν· φράσεις τετορνευμέναι ἀλλὰ κεναί, καὶ λέξεις εὐρωπώσας, ἰδοὺ ἡ ὕλη ἐξ ἧς συνεκροτῆτο τὸ οἰκοδόμημα. Ἀλλ' ἡ φιλοσοφία, ἀναγεννηθεῖσα ἐπὶ τέλους ἐν Ἑλλάδι, ἐζήτησεν, ἐν τῇ δικαίᾳ αὐτῆς ἀγανακτήσει, νὰ καταβάλλῃ αὐτὸ εἰς ἔδαφος, κατασυντρίβουσα ὡς ἐπιβλαβὴ καὶ τὰ ελάχιστα εἰρείπικ. Καὶ τῶντι, ἐὰν πρὸς τὸν μόνον λέξεις καὶ φράσεις εἰδότα, ἀπηγορεύετο ἡ χρῆσις αὐτῶν, πῶς ἔθελε κατορθώσει νὰ καταπλήσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ νὰ γαργαλῇ ἐπιδαύτως τὰς ἀκοάς, δι' ὅσους στερουμένου τῆς στιλπνότητος καὶ τῆς μαγείας τῆς ἐλληνίδος φωνῆς; « Ἀς ἐνθυμηθῶμεν, ἐγγραφὴν ὁ Σ. Κανέλος, τὸ πόσον ἐσυνειθίζαμεν νὰ ἐκθειάζομεν ὡς φωστῆρας, ὡς πάνσοφους, καὶ ὡς πρῶντι ἀξίους ἀπογόνους ἐκείνων τῶν Ἑλλήνων, ὅσους δὲν ἤξευραν ἄλλο τίποτε, ἀλλὰ μόνον νὰ παίζου, ὡσάν αὐτόματα, μὲ ξεραῖς Ἑλληνικαῖς, καὶ μὲ ταῖς ὀνομαζομέναις πτώσαις, καὶ ἤμπορούσαν νὰ συνθέτουν μόνον ἀπὸ αὐτὰ τὰ δίχως νόημα γραφόμενά τους, στηρίζοντάς τα μὲ ἡμιοφειγῆ πρόσωπα, καὶ μὲ κατασπαζόμενα κράσπεδα, καὶ ἔχνη παρεκλάμπρων ποδῶν. »

Ἀλλὰ τοιοῦτο τὸ κράτος καὶ τὸ κάλλος τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὥστε καὶ ὑπὸ τὸ ἀτημέλές ἢ μᾶλλον τὸ εὐτελές τοῦτο ἐνδυμα, καταθέλγουσι τὴν καρδίαν ἡμῶν. Ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ (ἐτ. 1818 καὶ 1819) περὶ ὁμοιοκαταληξίας διεξοδικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σ. Κανέλου πρὸς τὸν Ἀθ. Βογορίδην, καὶ θέλεις θαυμάσει τὰ νεύρα τῆς λογικῆς καὶ τὴν φλόγα τοῦ πατριωτισμοῦ τοῦ γράφοντος· « οἱ ἀληθινοὶ προκομμένοι, λέγει, ζοῦν εἰς τὸ γένος καὶ διὰ τὸ γένος. »

Ἰσως ψιθυρὸς τις, ἐπιξερχόμενος σήμερον τὸ Κ' αἰ. ἐρωταποκρίσιν *Βιβλιαρίκι*, ἐὰν ποτε συγκαταβῇ νὰ ἐπεξέλθῃ αὐτὸ, ὑπομειδιάσῃ διὰ τὴν ἀφέλειαν τῆς διδασκαλίας καὶ τὸ πασίγνωστον τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας διδάσκει. Ἀλλὰ μὴ λησμονήσῃ ὁ ἀδυσώπητος ἐπικριτὴς, ὅτι αἱ κρίσεις ἡμῶν ἀποβαίνουσιν εἰς ἄχρον ἄδικοι, ὁσάκις θεμελιούνται, οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἡθῶν, τῶν αἰσθημάτων, τῶν δοξασιῶν, ἐνὶ λόγῳ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐγένετό τις πράξις, ἢ συνεγρᾶφη τι πᾶνημα, ἀλλ' ἄλλης τινὸς ἀκμαϊότερας ἐποχῆς. Ἐνθυμούμενοι τὴν πρὸ τοῦ 1821 ἔτους ἀγωγὴν τῶν πατέρων ἡμῶν, δὲν θέλομεν μυκτηρίσαι τὰς πράξεις αὐτῶν, οὔτε

καταγελάσει τῶν ἔργων ἐκείνων, οἵτινες, εἰ καὶ σοφοί, ἐγίνοντο τοῖς πᾶσι τὰ πάντα ἵνα τὴν πατρίδα κερδήσωσι. (*)

N. Δ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΑΡΝΕΣΙΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

Ἐτι ὀλίγα.

—ο—

Ἐπειδὴ τοῦ ἀριστουργήματος τούτου τῆς Ρόδου τέχνης ὠραῖον ἀντίτυπον ἐκ γύψου καίται ἐν τῷ Πολυτεχνικῷ σχολείῳ τῶν Ἀθηνῶν, πεμφθεν ὑπὸ τοῦ φιλέλληρος βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, καὶ πρόκειται εἰς ἐκάστου τὴν μελέτην καὶ τὸν θαυμασμόν, διὰ τοῦτο δὲν ἐνημίσαμεν περὶ τὸν νὰ συμπληρώσωμεν διὰ τινων ἐτι πληροφοριῶν, ὅσα περὶ αὐτοῦ εἶπομεν ἐν τῷ ΠΑ'. φυλλαδίῳ τῆς Πανδώρας.

Τὰ ἔργα τῶν πρωτίστων ἀριστοτεχνῶν, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαίων θαυμαζόμενα, ἐπολλαπλασιάζοντο συνεχῶς δι' ἀντιγραφῆς, πλὴν τινων, ὡς ἦν ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς, Ἰσως καὶ ἡ Παρθένος Ἀθηνᾶ τοῦ Φειδίου, ἢ Ἀργεῖα Ἥρα τοῦ Πολυκλείτου, ἅτινα οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ μιμηθῇ, διότι οἱ καλλιτέχναι ἐθεώρουν αὐτὰ ὡς ἀμίμητα. Ἐν γένει ὁμως, ὅσοι ἐπισημότερον ἦν καλλιτέχνημά τι, τόσῳ συνεχέστεραι ἦσαν αἱ ἀρχαῖαι αὐτοῦ μιμήσεις ἢ μεταπλάσεις, καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις μάλιστα χρόνοις, ὅταν ἡ τέχνη εἶχεν ἀπολέσει τὴν μεγάλην καὶ πρωτότυπον αὐτῆς γονιμότητα, αἱ πόλεις ἐγκαυχώμεναι ἐπὶ τοῖς ἐν αὐταῖς ἐμπρέπουσιν ὠραιότεροις τῶν μνημείων, ἐπετύπουν αὐτὰ ὡς ἐπίσημα εἰς τὰ ἑαυτῶν νομίσματα.

Πάντα τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων ἐπιστηρότητος ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὸν Ρόδιον ταῦρον, καὶ ἀποδεικνύουσιν ὅτι οἱ σύγχρονοι ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς ἐν τῶν πρωτίστων τῆς γλυπτικῆς προϊόντων. Ἐν Θουατείοις, τῇ μεγάλῃ Λυδικῇ πόλει, φαίνεται ὅτι ὑπῆρχεν ἀντίτυπον ὠραῖον αὐτοῦ, διότι νόμισμα τῶν Θουατείων τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς, φέρει ἐπὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ ὀψεως ἀκριβέστατον τὸν τύπον τοῦ συμπλέγματος τούτου, ὡς φαίνεται ἐν τῇ παρούσῃ εἰκόνι.

(*) Καθὼς παρατηρήσαμεν ἐν ταῖς νεωτέραις πραγματείαις τοῦ Σ. Κανέλου, τὸ ὅρος αὐτοῦ διερρυθμίσθη ἐπὶ τὸ ὀρθώτερον.

(*) Ἡ ἐν Σαλῶνις συνέλευσις τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ἐνέκρινεν αὐτοθελήτως τὴν Νομικὴν Διάταξιν, προβληθεῖσαν παρὰ τοῦ πατριώτου Νέγρη, καὶ οὐδεὶς ἀντιῆκεν εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ὅτε ἐγένετο λόγος περὶ προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐν τῶν μελῶν τῆς συνέλευσεως, ἀντιπροσωπεύον τὸ Γαλαξίδιον, πολλὴν δὲ ἔχον ἐπιρροήν, κατεβάνεσθαι κατὰ τοῦ νεωτερισμοῦ, ὡς ἔλεγε, τούτου, ἐπιμένον νὰ διορισθῇ κατὰ μίμησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἰδῶν, Πρεζιδέντες, καὶ ὄχι Πράεδροι.

Καὶ ἐπὶ μεγάλου δὲ δακτυλίου, διατηρουμένου κίου τοῦ παρέστησεν ἀκριβέστατα αὐτὸ τὸ εἶδος ἐν τινὶ πλούσιᾳ συλλογῇ, παρίσταται τὸ αὐτὸ γλυπτεῖον τῶν Ῥωδίων γλυπτῶν.

Νόμισμα Θρακιστηνῶν.

πικρὸν ἔργον, ἀλλὰ ἡλλοιωμένον ὥπως οὖν ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον, διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἀδεξιότητα τοῦ τεχνίτου. Εἶναι δὲ τὸ ἐπόμενον

Δακτυλιδόλιθος.

Ἄτταλος ὁ Β'. ὥκοδόμησεν ἐν Κυζίκῳ πολυτελέστατον ναὸν εἰς τιμὴν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀπολλωνίδος, καὶ κατεκόσμησεν αὐτὸν διαφόροις γλυφαῖς, σγέσιν ἐχοῦταις πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεγέρσεως. Οὕτως ἐπὶ δεκαεννέα κίωνων ἐγλύφεν ἐντὸς τοῦ πύλου αὐτῶν πίνακας παριστῶντας σκηνὰς οὐκ ἐκείνης καὶ ἀφοσιώσεως, ἐφ' ἑνὸς μὲν τὸν Ἡρακλῆα φέροντα τὴν Ἀλκμήνην εἰς τὰ Ἡλύσια, καὶ συνοικίζοντα αὐτὴν τῷ Ῥαδαμάνθαι, ἐφ' ἑτέρου δὲ τὸν Διόνυσον φέροντα τὴν Σαμέλην εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἐπὶ τρίτου τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν φονεύοντας τὸν Πύθωνα, τὸν διώξαντα τὴν μητέρα αὐτῶν, ἐπ' ἄλλων τὸν Κλέοειν καὶ τὸν Βίτωνα, τὸν Ῥῶμον καὶ τὸν Ῥωμύλον, καὶ ἐφ' ἑνὸς τέλους τὸν Ζῆλον καὶ τὸν Ἀμφίονα, ἐκδικούντας τὴν μητέρα αὐτῶν Ἀντιόπην κατὰ τῶν ξηλοτύπων τῆς Δίρκης ἀνοσιουργιών. Τοὺς πίνακας τούτους, οἵτινες στηλοπινάκια ἐκλήθησαν, διότι τότε πρῶτον ἐφηρμόσθη ὁ τρόπος αὗτος τοῦ ἐγκατάκειν ἀνάγλυφα ἐντὸς τοῦ σώματος τῶν κίωνων, περιέγραψαν ποιητικῶς οἱ τότε ἐπιγραμματογράφοι, μεταξὺ δὲ τῶν ἐτέρων καὶ τὸν ἀφορῶντα τὴν τιμωρίαν τῆς Δίρκης. Οὕτως ἐνῶ ὁ θαυμαστὸς βωδὸς ἔμεινεν ἐνώπιον τοῦ λαμπροῦ πρωτοτύπου, ἡ κολακεία εἴρετο πρὸς περιγραφὴν καὶ ἔπαινον τοῦ ἀφανοῦς ἀντιγράφου τοὺς ἀκολουθοῦντας ὡραίους στίχους, σωζομένους ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ, ἐξ ὧν δ' ἀριδμήλως καταφαίνεται ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Περγᾶμου τῷ ὄντι ἐπὶ τοῦ στηλοπινά-

Ἀμφίονα καὶ Ζῆθε, δύο σκυλακεῦματα, Δίρκην κτείνετε τὴν δ', ὀλέτιν μητέρως Ἀντιόπας, δέσμον ἦν πάρος εἶχε διὰ ξηλήμονα μῆνιν· νῦν δ' ἱκέτης αὐτῇ λίσσεται ὀδυρομένη.
Ἄγε, καὶ ἐκ ταύρου καθάπτειτε εἴπλακα σείρη, ὅρρα δέμας σῦρη τῆς δε κατὰ ξυλόχου.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

ΕΤΟΣ Ε' ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΑΣ.

Ἀρχομένου ὅσον οὕτω τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς Πανώρας, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ ἀναδράμωμεν ἐπὶ μικρὸν εἰς τὸ παρελθόν, ἵνα ἐξετάσωμεν ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ἐξεπληρώσαμεν τὰς ὑποσχέσεις ἡμῶν.

Ὅτε ἐξεδώκαμεν τὸ 1849 ἔτος τὴν πρώτην ἡμῶν προκήρυξιν, ὑποσχέθημεν νὰ δημοσιεύωμεν τὰ ἑφεξῆς α'. Διηγήματα. β'. Περιηγήσεις. γ'. Πραγματείας περὶ κοινωνικῶν ζητημάτων. δ'. Τὰ περιεργότερα τῶν ἐπιστημῶν. ε'. Ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις. ς'. Ἐπικρίσεις συγγραμμάτων καὶ ἀγγελίας. ζ'. Ποιήσεις, καὶ η'. Μυθιστορήματα.

Ἐὰν, στηριζόμενοι εἰς μόνας τὰς ἰδίας δυνάμεις, ἐδίδομεν τὰς ὑποσχέσεις ταύτας, ἠθέλημεν ἴσως ἀναγκασθῆναι νὰ ἐγκαταλείψωμεν ταχέως τὸ ἔργον ἡμῶν, τὸ ὅποιον, ἀναλαβόντες ἐπὶ σκοπῷ κοινῇ ὠφελείας, ἐπεθυμοῦμεν νὰ καταστήσωμεν ὅσον ἐνεστί διαρκέστερον. Χάρης ὅμως εἰς τὴν διανοητικὴν συνδρομὴν ἣν ἐχορήγησαν προθύμως πρὸς ἡμᾶς πολλοὶ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος λογίων, ἐξαίρετως δὲ ὁ Κ. Π. Καλλιγὰς καὶ ὁ ἱατρός Κ. Ι. Δεκιγᾶλλας, καὶ οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ν. Κωστής, Π. Ἀργυρόπουλος, Ι. Σουτσοῦ, Πέτρος Παπαρηγόπουλος, Σ. Κουμανούδης, Θ. Ὀρφανίδης καὶ Θ. Ἀφαντούλης, πρὸς οὓς πάντας κηρύττομεν δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, διηνύσαμεν τετραετίαν, προσθέντες μάλιστα διατριβὰς καὶ περὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Οὕτω, κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος ἐδημοσιεύσαμεν ἱκανὸν ἀριθμὸν βιογραφιῶν ὁμογενῶν καὶ ξένων ἀνδρῶν, καὶ ὀκτὸς ὀλίγας ἱστορικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς πραγματείας, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἐπεδόθημεν πρὸς τοῦτοις καὶ εἰς ἐρεῖνας ἀρχαιολογικὰς, φυσικὰς, καὶ ἄλλας φιλολογικὰς, καὶ κατὰ τὸ τρίτον καὶ τέταρτον ἐπλατύνσαμεν ἐτι μᾶλλον τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν. Ταῦτα δὲ κοινοποιούντες, ἐρροντίσαμεν πάντοτε νὰ ἐξάπτωμεν τὸν πρὸς τὴν παιδείαν πόθον καὶ τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα τῶν ὁμαγενῶν, καὶ, εἰ καὶ ἀπέχοντες πολιτικῶν συζητήσεων, δὲν ὑπεκρύψαμεν, περιστά-